

KATARÍNA GILLEROVÁ

Dotkni se mě,
lásko

motto román

Dotkni se mě, lásko

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Katarína Gillerová
Dotkni se mě, lásko – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

KATARÍNA GILLEROVÁ

Dotkni se mě,
lásko

Praha 2019

OBSAH

Tajemství černého pláště	7
Chuť lesních jahod	23
Bleděmodré sny	35
Bezmocnost	55
Hádky	73
Podzim	89
Dotyky	108
Stíny minulosti	125
Kytice růží	142
Zimní slunce	161
Náhody	180
Setkání	199
Objevy	217
Zmatek	237
Mozaika	255
Zvláštní události	275
Jarní mlhy	290
Ztráty a nálezy	308
Dotkni se mě, lásko	330

Přeložila Miluše Krejčová

*Bez nich by mi cosi ke štěstí chybělo.
Tuto knihu věnuji rodině Haškovicových:
Mě tetě Magdičce,
jejímu manželu Jozefovi
a jejich dětem Jurkovi a Lucii.*

AUTORKA

TAJEMSTVÍ ČERNÉHO PLÁŠTĚ

Dnes je ten správný den na to, co jsem si umínila udělat. Chystala jsem se k tomu už dlouho, ale nějak mi nezbýval čas. A přiznávám, moc se mi do toho nechtělo. Musím vyřídit spoustu věcí a uvolnit několik poliček ve skříni. Věci, které už nenosím několik let, vložím do pytle a postavím ho vedle kontejneru, ať si je odnesou bezdomovci.

Kolem mě to vypadá, jako bych se chystala někam odcestovat. Vyndám ze skříně elegantní černý plášť koupený ve Vídni. Půjčila mi ho tehdy Regina..., když tak strašně lilo. Začalo to snad všechno tímhle? Anebo později, když jsem objevila v jeho kapse lístek se vzkazem a telefonním číslem? Anebo tím, co se stalo ještě později? Ne, většina věcí začíná naším narozením, ale chci-li začít od začátku, musím vylíčit i to, k čemu došlo před mým narozením. Díky tomu tajemnému lístku jsem se dozvěděla věci, které jsem neměla nikdy zjistit, které měly přede mnou zůstat utajené. I ta nešťastná událost mi dovolila vyrovnat se sama se sebou, přestat se nenávidět.

Prohlížím si elegantní plášť a přemýšlím, co s ním. Má klasičtější střih a zajímavý pásek s hezkou sponou, která vypadá luxusně a dodává mu zvláštní image. A je téměř nový. Regina si vždycky kupovala kvalitní a krásné věci, zejména ve Vídni, kam s Jankem často jezdili na návštěvu k jeho kamarádovi. Mám ten plášť vyhodit? Obleču si ho, postavím se před zrcadlo a přemýšlím. Opravdu mi sluší, vypadám v něm jako vystřížená z módního časopisu. Vyvolává však ve mně příliš bolestné vzpomínky.

Svléknu si kabát a pověším ho dozadu do skříně. Najednou se cítím velmi unavená, už se mi hůř chodí a bolí mě záda. Musím si chvilku odpočinout. Opatrně si sedám do křesla, beru sklenici minerálky a v myšlenkách se pomalu nořím do nedávné minulosti.

Ten poslední zářijový týden před pár lety byl slunečný, jako by se léto ještě nechtělo rozloučit. Byl čtvrtek, pomalu končil hektický týden. Odpoledne se nebe zatáhlo, a když jsem odcházela z práce, začaly z oblohy padat první dešťové kapky. Po chvíli se docela rozpršelo a já přemýšlela, jestli nemám jít raději rovnou domů. Kdybych Jankovi a Regině neslíbila, že se u nich zastavím, udělala bych to. Měla jsem na sobě jen lehoučkový světle modrý kostým, lodičky, a na deštník jsem v tom hezkém počasí ani nepomyslela. Kromě toho jsem se nemohla dočkat, až jim vyličím všechno, co se za posledních čtrnáct dnů přihodilo, a především dneska, o svém strašném faux pas v práci, kde jsem málem ohrozila připravovaný velký projekt.

Čekala jsem na autobusové zastávce, když se spustil pořádný liják. Všichni jsme se tísnil pod stříškou, nikdo nepředpokládal takovou změnu počasí, a deštníky odpočívaly doma ve skříních. Meteorologové sice předpovídali zhoršení, ale poslední dny byly tak příjemné, že odborníkům nikdo nevěřil. Autobus konečně přijel, ale než jsem nastoupila, promokla jsem do poslední nitky. Lidé uvnitř se mačkali jako sardinky, vzduch byl těžký a vlhký, okna se začala zamlžovat. V lodičkách mi čvachtala voda, cítila jsem se nepříjemně a litovala jsem, že jsem návštěvu přece jen neodložila.

„Ty ale vypadáš!“ přivítal mě ve dveřích Janko. „Rychle se svlékni, Regina ti dá něco suchého. A domů tě pustíme, teprve až uschneš.“

„To se k vám musím nastěhovat na delší dobu,“ smála jsem se a vešla do předsíně. Srdce mi zalila vlna něhy, jeho starostlivá slova mě na okamžik přenesla do dětství, kdy stál po celou dobu při mně jako můj ochránce.

„Pojď, na stole máš horký čaj,“ vroucně mě objala Regina, jakmile jsem se převlékla do jejího domácího obleku.

Regino, moje zachránkyně – jak jsme tě všichni nenáviděli, a nejvíc já! pomyslela jsem si. Pokaždé, když mě zahrnula svou laskavou péčí, bodly mě u srdce výčitky svědomí. Poděkovala jsem, rovněž ji objala a měla radost z dobrého čaje.

„I my máme pro tebe novinky,“ nedočkavě mi oznámil Jan-

ko a obličej mu zářil radostí. „Od firmy jsem dostal půjčku a brzy budeme bydlet ve větším. Už máme vyhlídnutý třípokojový byt!“ Radoval se jako malý kluk.

„Opravdu? To je skvělá zpráva!“ zvolala jsem, i když jsem čekala něco jiného. Myslela jsem si, že mi konečně oznámí, o co oba usilují už celá léta.

„A s Reginou jsme se rozhodli pro umělé oplodnění,“ dodal, jako by mi četl myšlenky. „Až se to malé narodí, budeme mít už pro ně připravený dětský pokoj.“

„To je skvělé,“ zaradovala jsem se, „možná budu vozit v kočárku dvě děti najednou. Lea je asi těhotná.“ Lea je moje nejlepší kamarádka.

„Lea čeká druhé?“ zeptala se Regina.

„Ještě je to tajemství, ale minulý týden se mi svěřila se svým tušením.“

Usrkávala jsem čaj z hrnku, který jsem svírala v dlaních. Janko se zdál opravdu šťastný. Zrak mi padl na Reginu. Stála u okna, vážná, připadalo mi, že v její tváři nevidím takovou radost jako v Jankově. Chápala jsem ji. Má strach, určitě se bojí, že se to nepodaří! Měla bych asi Jankovi naznačit, aby na ni tak nenaléhal. Určitě ji to trápí, cítí se vinna, možná i proto, že je o tři roky starší než on. A stres jí určitě nepomáhá. Janko by neměl být na to dítě tak upnutý.

„Pomalu začnu vybírat jména,“ usmíval se.

„Přinesu třešňovou bublaninu, málem jsem na ni zapomněla!“ řekla Regina a vyšla z pokoje.

Janko dál nadšeně vyprávěl. Pozorovala jsem ho, vypadal spokojeně. Loňský rok byl pro něj těžký. Jejich firma se sloučila s jinou, nikdo nevěděl, co s nimi bude. Jestli budou propouštět, jestli noví šéfové nebudou nesnesitelní a nezavedou nový nesmyslný pořádek. Ale Janko dopadl dobře, postoupil ve funkci i platově. Určitě i díky němčině, kterou skvěle ovládal. A já také. Vždyť jsme se ji spolu celé dny učili, dokonce i dnes se mi při některých německých slovech vybaví kuchyně strýčka Mateje s velkým stolem, s vůní mléka a švestkových povidel.

„Ich bin sehr hungrig – mám velký hlad“ – znělo naše heslo, když byl jeden z nás unavený z učení a chtěl udělat přestávku. Tak jsme si namazali chleba povidly, zapíjeli ho mlékem a na chvíli zapomněli na úkoly.

„Regina ist sehr hungrig,“ řekla jsem najednou při vzpomínce na naše heslo. Janko na mne překvapeně pohlédl, na chvíli zaraženě ztichl a potom se naše pohledy setkaly. Bylo to poprvé po těch dlouhých, pro mne nekonečných letech, co se na mne takhle díval. Zcela jasně jsem na jeho tváři poznala, že se ocitl v téže kuchyni, za týmž stolem, kde jsem byla před chvílí v myšlenkách i já. Třeba si až teď v duchu připustil, jak moc mu to chybí. A možná právě teď jsem se ho měla zeptat na tu jedinou věc, kterou jsem už tolik let chtěla vědět. Ale nezeptala jsem se, už jsem si nemohla dovolit hrabat se v něčem, co se nikdy nedalo vrátit. Moje duševní rovnováha stála uprostřed hlubokého jezera na velmi tenkém ledě.

„Měl bys trochu přibrzdit, Regina se mi zdá utrápená,“ řekla jsem nakonec.

Neochotně se vracel do přítomnosti. Jeho černé oči ztratily zasněný výraz. Pochopil. „Myslíš, že ji tím trápím?“

„Samozřejmě! Když je pod stálým tlakem, určitě se necítí nejlépe. Přestaň tolik mluvit o dítěti. Raději se snaž ji trochu rozptýlit.“

„Máš pravdu, vždyť zítra jedeme do Vídně,“ vzpomněl si. „Dva dny budeme ve společnosti samých příjemných lidí.“

„Dva dny nestačí,“ zavrtěla jsem hlavou.

„Na co dva dny nestačí?“ zeptala se Regina, vcházející do pokoje s tácem voňavých kousků, štědře posypaných moučkovým cukrem. Bublanina vypadala velmi lákavě a hned jsme se do ní s chutí pustili.

„Na Vídeň,“ řekla jsem rychle.

„Dobře že to Janko připomněl. Pojeď s námi, aspoň vypadneš na chvíli z práce,“ navrhla.

Nejraději bych hned souhlasila. Janko měl v Rakousku kamaráda z vysoké školy, čas od času se navštěvovali. Zavrtěla jsem však hlavou: „Teď nemůžu. V práci je úplně blázinec.“

Připravujeme velkou zakázku a celá firma je vzhůru nohama. A k tomu ještě ta pohroma: paní Blažena odchází, mladý kolega se zaučuje a já jsem skoro všechno pokazila.“

„A co se stalo?“ podivil se Janko a Regina zvedla obočí. „Nenahraditelná paní Blažena odchází? Z jakého důvodu?“

„Moc práce, už to nezvládá. Má víc firem, kterým dělá účetnictví, a jedna z nich se rozšiřuje.“

„Tvoje dobrá víla odejde? Jak to přežiješ?“ dobíral si mě Janko. On i Regina věděli všechno o mé práci a kolezích, vždy jsem jim o nich podrobně vyprávěla.

„Nevím, jestli to přežiju, když ji ještě ke všemu nahradí ten kluzký úhoř.“

Při narážce na mého nového kolegu jsme se všichni rozesmáli. Vylíčila jsem jim všechny pohromy, které se na nás v práci valily.

Už minulé pondělí, když jsem se chystala do práce, jsem měla nepříjemnou předtuchu. Nedokázala jsem si ji vysvětlit, objevila se úplně bez příčiny. Byl krásný slunečný den, autobus dorazil k zastávce zároveň se mnou, vůbec jsem nemusela čekat. Po příchodu do kanceláře mě přivítala usměvavá šéfová v novém kostýmu a s novým účesem.

„Dobré ráno.“

„Nová známost?“ zeptala jsem se a přeměřila si ji od hlavy k patě.

„Já mám radost už jen z úspěchu v práci,“ zasmála se.

„Lhát se nemá,“ pohrozila jsem jí prstem a šla uvařit kávu.

„Ty máš ale štěstí na šéfkou,“ říkala mi závistivě kamarádka. Měla pravdu. Šéfová byla prvním „štěstím“ v mém životě po dlouhých letech. Ve skutečnosti ani nebyla mou šéfovou, ale spíše jakousi ochránkyní. A já se stala její důvěrníci, člověkem, na kterého se mohla kdykoli spolehnout. Stala jsem se nejen asistentkou, ale i osobní řidičkou, ano, svěřila do mých rukou svůj život, když se potřebovala dostat někam autem po rušných bratislavských ulicích. Protože v autě často studovala

materiály na obchodní schůzky, nemohla řídit. A já si v duchu stokrát blahořečila, že jsem si udělala řidičák ještě na střední škole.

„Ve čtvrtek se všechno rozhodne,“ zastavila se šéfová ve dveřích své kanceláře. „Musíme se na tu příležitost ohodit. Ty si vezmi ten světle modrý kostým s minisukní. A já také popřemýšlím o délce sukně.“ Šéfová bylo čtyřicet, nosila sukně nad kolena, občas hlubší výstřihy, ale když šlo do tuhého, měla halenku zapnutou až ke krku.

„Ještě je klid?“ zeptala jsem se.

„Právě naopak,“ luskla prsty, „ve čtvrtek si přijde prohlédnout rozpočet sám velký náčelník, a když se mu bude líbit, nastoupí za týden právníci a podepíšeme smlouvu.“

Nalila jsem kávu do dvou šálek, položila na talířek smetanu a cukr a jeden hrnek zanesla šéfově na stůl. „Ne, dneska ani smetanu, ani cukr!“ zavrtěla se smíchem hlavou, a tak jsem obojí z talířku vzala a odnesla. Dnes žádná nervozita nehrozila, ve čtvrtek to bude asi horší. Smetana, dvojitá dávka cukru, větší hrnek. Uvědomila jsem si, jak nám to spolu klapě. Za ty roky si někdy rozumíme i beze slov.

„Uvelebím se na sedačce a na stolku si rozložím výpočty.“ Přenesla si kávu na konferenční stůl a zabořila se do bílé kožené sedačky. Přehodila si nohu přes nohu, sukně se jí maličko vyhrnula. Vypadala skutečně sexy. Nechtělo se mi věřit, že si taková hezká, úspěšná žena nedokáže najít stálého partnera. Byla pět let rozvedená, a když se s někým seznámila, vždy nejdříve zjišťovala, jestli je ženatý.

„Nebudu vytrhávat otce z kruhu šťastné rodiny,“ prohlašovala, „a každý pořádný chlap je v tomhle věku ženatý.“

Když jsem před pěti lety nastoupila do firmy, právě se rozváděla. Nechtíc jsem byla vtažena do dlouhých telefonátů s jejími přítelkyněmi, pokud nechala otevřené dveře do kanceláře a plakala do sluchátka. Nahlas nadávala, a když praštila s telefonem, věděla jsem, že právě domluvila se svým už pomalu bývalým. „Zuzano, žena po čtyřicítce patří do starého železa,“ stěžovala si mi.

„To si myslí ten váš skoro-ex,“ zvolala jsem rozzlobeně. „Dokažte mu opak! Proč se necháte deptat tím strejcem? Vždyť je o čtyři roky starší než vy!“ ušklíbla jsem se.

Překvapeně na mne pohlédla. Make-up měla trochu rozmazaný, mrkala černě namalovanými řasami a úporně přemýšlela. Potom si utřela slzy a prohlásila: „Jsi ty ale moudré děvče, proč jsi nedokončila vysokou školu?“ Při té nevinné otázce jsem ztuhla, ona si však ničeho nevšimla. Potom vyřídila několik telefonátů, zavolala si Marka, vedoucího marketingu, a pověřila ho zastupováním. Vrátila se po několika týdnech s novým účesem, novou tvář, dokonalými nehty a garderobou... Začala nový život. Bez slz.

To všechno se mi vybavilo, když jsem zavírala dveře její kanceláře. Sedla jsem si za pracovní stůl, usrkla kávu a otevřela knihu faktur. Kromě občasného převážení šéfové jsem měla na starosti i odbornou práci – evidenci pošty, faktur, jejich včasnou úhradu a spoustu korespondence. Sem tam i výpomoc paní Libuše při výplatách. Zkontrolovala jsem data splatnosti a zjistila, že musím vystavit převodní příkaz do banky na zaplacení čtyř faktur. Už dávno jsem to nedělala. Nebylo to nic složitějšího, ale byla tu dobrá víla paní Blažena, naše externí ekonomka, která mi ochotně pomohla, když jsem někdy kvůli řídičským povinnostem nestíhala.

Jen mávla rukou, když jsem jí poděkovala za ochotu: „Ale Zuzko, když vystavuju převodní příkazy na jiné platby, proč bych vám nepomohla? Mám v tom dlouholetou praxi.“

Teď však budu muset všechno stíhat sama, protože nový ekonom, kterého přivedla paní Blažena, nevypadá, že by byl ochotný s něčím pomoci.

„Není tu paní Libuška?“ zaklepal Marek a strčil hlavu do dveří.

Polekaně jsem vzhlédla. „Ještě nepřišla?“ Zavrtěl hlavou. Naše pohledy se setkaly. Nepříjemná situace. Oba jsme tušili, oč jde.

„Výplaty se mají dělat až ve středu, myslím, že do té doby přijde,“ rekla jsem s nadějí v hlase.

„Potřebuju šanon s objednávkami. Nevíš, kam ho dala?“ ztvářil se nešťastně Marek. Vstala jsem a šla s ním do kanceláře paní Libušky. V místnosti, celý víkend nevětrané, byl těžký vzduch, a tak jsem nejdřív otevřela okno. Čerstvý vánek mi pohladil tvář. Paní Libuška měla na stole pořádek, a to naučila i mne.

Pořádek na stole, pořádek v myšlenkách, vždy říkala. Moje další „šťěstí“ ve firmě. Druhá máma, pomyslela jsem si, s níž jsem si rozuměla tisíckrát lépe než s tou vlastní. Když jsem nastoupila do firmy a šéfová měla radost z mého řidičáku, utíkala jsem za paní Libuškou.

„Je zle, dlouho jsem neřídila a praxi mám jen minimální,“ téměř jsem plakala. „Šéfová mě chce už příští týden posadit za volant.“

„Nic se neděje, praxe bude,“ prohlásila paní Libuška a vyjednala mi u šéfově, aby nám na víkend půjčila auto. Žasla jsem nad jejími organizačními schopnostmi. S Markem mě od pátku vláčeli po městě a blízkém okolí, přes centrum, stále znovu a znovu, ulice, uličky, mosty, křižovatky, jednosměrky. Večer jsem se vracela domů zpocená, vystresovaná, v noci jsem ve snu řídila a narážela do imaginárních aut, nedávala jsem přednost v jízdě či stála na okraji odříznuté cesty, která nikam nevedla. Ale po víkendu jsem si už mohla sednout se šéfovou do auta a opatrně se přesunovat ulicemi plnými šilených sebevrahů na kolech. Když si na to dneska vzpomenu, jen se pousměju, ale od té doby se pro mne paní Libuška stala druhou mámou, běžela jsem za ní pokaždé, když jsem si s něčím nevěděla rady.

Pozotvírali jsme s Markem všechny skříně a hledali ztracený šanon.

„Doufám, že si ho nevzala v pátek domů,“ poznamenal Marek. Prohlédli jsme všechno dvakrát, ale nic jsme nenašli.

„Určitě tu musí být,“ řekla jsem rozhodně a otevřela velkou skříň. Každou věc jsem vzala do ruky a pozorně ji prohlédla. „Aha,“ zvolala jsem vítězoslavně, „tady je! Konečně.“ Vyndala jsem šanon ze skříně a začali jsme zjišťovat, co všechno je zpracované.

„Asi patnáct jich není ještě zapsaných,“ zjistila jsem, „nejsou očíslované.“

„Kdy to přišlo?“ pohlédl na mě Marek.

„Minulý týden kolem středy, aspoň se mi zdá,“ odpověděla jsem pomalu. Vypadali jsme jako dva spiklenci. „Víš co, zkopíruju si její soubor z počítače a dokončím to. Zapišu těch patnáct, uvidíme, jestli i dneska nějaké přijdou. Myslím, že za pár dní se vrátí.“

„Doufejme,“ zatvářil se pochybovačně Marek a zamířil do své kanceláře. Ani jeden z nás tomu příliš nevěřil.

Zapnula jsem počítač a zkopírovala soubor objednávek na disketu. Vzala jsem šanon a chystala se odejít, když se otevřely dveře a dovnitř vklouzl nový kolega Emil. Nový ekonom nastoupil místo paní Blaženy.

„Paní Libuška dnes nepřišla?“ spíše zkonstatoval.

„Ne, potřebuješ něco?“ zeptala jsem se. Neprozřetelně jsem si s ním začala tykat, jakmile nám ho paní Blažena představila. „Vždyť jste mladí, tak jaképak vykání,“ prohlásila.

„Hledám šanon se mzdovou agendou,“ oznámil mi. Otevřela jsem skříň a podala mu ho se slovy: „Ještě něco?“

„Kdy přijde?“ dorážel.

„Potřebuješ od ní něco? Až zavolá, zeptám se jí.“

Protivně se ušklíbl: „Nemusíš přede mnou nic tajit, všiml jsem si toho už minulý týden. Ona hned tak nepřijde.“

Zůstala jsem jako opářená, jen obtížně jsem skrývala překvapení. „Čeho sis všiml?“

„Toho, že pije. Myslíš si, že to utajíte?“ Opřel se o skříň a ruce strčil do kapes, spokojený, že mě zaskočil.

„Nepovídej, jsi tu sotva čtrnáct dnů! Opovaž se šířit takové řeči!“ sykla jsem podrážděně.

„A šéfová o tom ví?“ nepřestával.

„Před šéfovou budeš držet klapačku!“ ozvalo se ode dveří. Ani jsme si nevšimli, že Marek mezitím vešel do kanceláře a slyšel nás. Na tváři měl zuřivý výraz a výhružně šermoval Emilovi ukazováčkem před očima. „Jestli jen cekneš, postarám se, abys odsud vyletěl jako špinavý hadr!“

„Já mám čisté svědomí, já ožrala nejsem!“ vykřikl rozzlobeně Emil. „Špínu si hledejte někde jinde, ne u mne!“ Vyřítíl se z kanceláře a práskl za sebou dveřmi.

„Bože, to jsme ale vyfasovali kolegu!“ vrtěl hlavou Marek. „Jedinou útěchou pro nás může být, že bude chodit jen dvakrát týdně na čtyři hodiny.“

„Pro mne to není žádná útěcha,“ řekla jsem nešťastně. „S paní Blaženou se mi skvěle spolupracovalo, ale s tímhle úhořem to vypadá na třicetiletou válku.“

„Pojď,“ táhl mě Marek do kanceláře, „máš na lince syna paní Libušky. Chce tebe.“

Spěchala jsem k telefonu. Ve sluchátku se ozval chlapecký hlas: „Zuzana Horáková?“

„Ano,“ odpověděla jsem.

„Mamka vám vzkazuje, že se necítí dobře. Až jí bude líp, zavolá vám. Zatím jí napište dovolenou, prosím vás.“

„Napišu jí to do středy a pak se uvidí, ano?“ navrhla jsem, a když souhlasil, zavěsila jsem. „Myslíš, že do středy je to reálné?“ pohlédla jsem tázavě na Marka.

Pokrčil rameny. „Doufám! Jdi to říct šéfově,“ kývl směrem k její kanceláři a vyšel ven. Věděla jsem, co tušil i on. Situace se zhoršuje a zanedlouho se bude muset řešit.

„Volala paní Libuška, má zvýšenou teplotu. Vzala si tři dny dovolené,“ strčila jsem hlavu do dveří šéfcíny kanceláře.

Zvedla oči od papírů. „Výplaty uděláš ty?“

„Samozřejmě,“ přikývla jsem horlivě, třebaže jsem už několik měsíců mzdy sama nedělala, jen jsem pomáhala paní Libušce s výkazy pro pojišťovny.

Zavřela jsem dveře, sedla si k počítači a pustila se do zapisování objednávek. Tolik jich paní Libuška nikdy neměla nezapsaných. Pracovala jako drak, vždy spolehlivě a s dobrou náladou, neznala jsem ochotnějšího a milejšího člověka. Když jsem se s ní seznámila, bylo to, jako by vyšlo slunce a pohladilo mě po tváři. Vívala mě s úsměvem a hned jsme k sobě pocítily vzájemné sympatie. Byla vyšší zavalité postavy, prošeďivé vlasy nosila vyčesané nahoru. Vypadala starší, než ve skutečnosti

byla, ale její názory a chování svědčily o opaku. Všichni mladí kolem ní kroužili jako včely okolo úlu, protože i krátký rozhovor s ní dokázal člověku spravit náladu. Měli ji rádi i lidé, kteří ve firmě nepracovali. Například Iveta, Markova „věčná láska“; kdykoli za ním přišla, běžela se nejdřív přivítat s paní Libuškou. Mne si však paní Libuška oblíbila nejvíc a já se na ni obracela s každým problémem. No, téměř s každým, protože jsem měla i osobní nevyřešené problémy, o kterých jsem zarytě mlčela.

Stalo se to asi půldruhého roku po tom, co jsem nastoupila do firmy. Zašla jsem do kanceláře paní Libušky, abych se seznámila s mzdovým programem.

„Každý musí být nahraditelný, jestliže náhodou onemocní nebo odjede na dovolenou,“ rozhodla šéfová, a tak měl každý přidělenou práci, kterou musel zvládnout. Jen paní Blažena, naše ekonomka, ovládala skoro všechno a byla ochotná s čímkoli pomoci.

Když jsem si tehdy sedla k paní Libušce, byla nějaká popletená. Pletla si písmena na klávesnici, myš jí běhala po obrazovce nahoru dolů a špatně artikulovala.

„Paní Libuško, vypadáte unaveně,“ znepokojeně jsem se na ni podívala.

„Strašně mě bolí hlava,“ přejela si rukou po čele.

„Vezměte si prášek, vypněte počítač a odpočiňte si. Já přijdu později, výplaty neutečou,“ navrhla jsem jí. Nerozhodně přikývla, tak jsem ji nechala v kanceláři samotnou.

Když jsem se po obědě vrátila, měla hlavu na stole. Oslovila jsem ji potichu, potom hlasitěji, ale bez odezvy. Lekla jsem se a utíkala za Markem.

„Marku, prosím tě, pojd' honem!“ táhla jsem ho k paní Libušce. Přistoupili jsme k ní a opatrně s ní zatřásli. Kdyby Marek nestál těsně u ní, spadla by ze židle. Naštěstí jen spala, protože rychle zvedla hlavu a podívala se na nás kalnými očima.

„Hne-hned zapnu počítač,“ zakoktala a snažila se sedět rovně. Ucítili jsme pach alkoholu.

„Paní Libuško, vy jste něco pila?“ zeptala jsem se.

„Bolela mě hlava a zub, dala jsem si trochu vodky,“ chytila se za tvář.

„Odvezu vás domů a zítra půjdete k zubaři,“ navrhl Marek a oba jsme se ji snažili co nejnenápadněji vyvést z budovy. Když paní Libuška přišla po třech dnech do práce, byla to zase ta milá paní, která nás všechny objímala. Mně i Markovi se viditelně ulevilo.

O čtyři měsíce později se situace opakovala, a tehdy už jsme, celí znepokojení, tušili, co se děje. Svět se mi na chvíli zhroutil, nedokázala jsem pochopit, že taková skvělá ženská může mít problémy s alkoholem. Bylo to, jako by mě zklamal nejbližší člověk, skoro máma, a mámy na to nemají právo. Jsou tu pro nás navždy, aby nám byly oporou v dobrém i zlém. Mámy by neměly selhávat, jsou opěrným bodem našeho malého vesmíru po celý život. V podvědomí si stále děláme nárok na jejich lásku, jistotu, kterou nám dávají tím, že jsou.

Znovu jsem se dostala do situace, kdy jsem se musela vyrovnat s něčím, co mě nečekaně zasáhlo na citlivém místě, a moje duševní rovnováha se chvěla jako lístek ve větru.

Dokončila jsem registraci objednávek, očíslované jsem je uložila do šanonu, a když jsem je chtěla odnést do kanceláře paní Libušky, srazila jsem se ve dveřích s Emilem.

„Dovolíš, otevřu ti,“ nabídl se zdvořile.

„Děkuju,“ souhlasila jsem. Přímo na prahu místnosti mě najednou vzal kolem pasu a poplácal mě po zadku. Před očima se mi objevila červená mlha, ruce mi vyletěly nahoru a praštila jsem ho šanonem po hlavě. Potom jsem ho prudce odstrčila, až proletěl chodbou k velkému stojacímu popelníku, který se zakymácel a málem se převrátil.

„Blázníš?“ nechápavě vyhrkl.

„Varuju tě, jestli se mě ještě jednou dotkneš, zabiju tě!“ zvolala jsem a v návalu zlosti po něm ten šanon hodila.

Z kanceláře vyběhla šéfová. „Co se to tu proboha děje?“ Podívala se na Emila, vyděšeného mou nečekanou reakcí, a na

mne, zuřivou a už už se vrhající na kolegu. Přiskočila ke mně a ze zadu mě zadržela.

„Pro boha živého, jen jsem ji plácl po zadku!“ upravoval si Emil sako a s provinilým výrazem hleděl na šéfovou.

„Takovéto chování ve firmě nestrpím!“ obořila se na něj. „Jestli se to stane ještě jednou, ukončíme spolupráci.“

Ve své kanceláři mě posadila na měkkou bílou koženou sedačku, na niž byla nesmírně pyšná. „Uklidni se, Zuzano, vždyt se celá třeseš,“ hladila mě po ramenu. „To plácnutí tě skutečně tak rozzlobilo?“ Podala mi koňak. „Vypij to, dneska už autem nepojedeš.“

Vypila jsem sklenku na ex. Najednou jsem měla chuť jí všechno povědět, vysvětlit. Zbavit se noční můry ve svém nitru. Dveře se otevřely a vešla paní Blažena.

„Musím jít do banky, nepotřebujete něco?“

„Jdu s vámi,“ vstala šéfová a poplácala mě po rameni. „Pošlu ti sem Marka.“ Viděla jsem jí na obličejí, že si chce s paní Blaženou promluvit.

Než přišel Marek a já mu stručně vylíčila, co se stalo, stoupl mi koňak do hlavy. Nebyla jsem zvyklá na alkohol. Hlava se mi točila, ruce jsem měla jako z olova a kancelář se mi vlnila před očima.

„Bože, teď už vím, jak se cítí paní Libuška,“ řekla jsem. „Nezávidím jí. Cítím se hrozně, jsem jako nesvéprávná.“ Marek se na mne divně podíval, ještě stále přemýšlel o mých slovech. Zazvonil telefon. Druhý přístroj jsem měla u ruky vedle sedačky, a tak jsem zvedla sluchátko.

„Ahoj, hledám Marka,“ ozval se Ivetin hlas.

„Ahoj, hned ti ho dám,“ podala jsem mu sluchátko. „Volá tě tvoje třičtvrtina – a zdá se střízlivá.“

Divně se na mě podíval. Když dotelefonoval, zeptal se: „Mám tě odvézt domů?“

„Opřeš mě o zeď a zazvoníš?“ rozesmála jsem se a vzápětí jsem se rozplakala.

Paní Libuška ve středu nepřišla, a tak jsem si vzala podklady k výplatám a sedla si k počítači. Chvilí trvalo, než jsem všechno zkontrolovala a prokousala se svými poznámkami, abych neudělala žádnou chybu.

„Tehle měsíc jsme neměli brigádníky na dohodu?“ ověřovala jsem si u Emila, přičemž jsem pro jistotu zůstala stát na prahu jeho kanceláře. Byl zavalený horou papírů, očividně usilovně pracoval.

„Já o žádných nevím, ale ověř si to u šéfové. Nevystavoval jsem žádné smlouvy.“

Šéfová však byla na jednání mimo budovu. Zašla jsem proto za Markem se stejnou otázkou.

„Ne, tehle měsíc určitě ne,“ zavrtěl hlavou, „ani minulý měsíc, to vím určitě.“

„Ani minulý?“ otočila jsem se ve dveřích. „Ale za minulý měsíc jsem tam viděla jejich jména.“

„Minulý měsíc jsi přece paní Libušce pomáhala,“ podivil se Marek. „Ty to musíš vědět líp.“

„Vypisovala jsem výkazy pojistného a převodní příkaz na odvody,“ přikývla jsem. Dělal jsem to často a ráda. Nerada jsem pracovala s fakturami.

„Udělej to, jak umíš, a jestli ti něco není jasné, počkej na paní Libušku,“ prohrábl si rukou vlasy. Byl mrzutý, Iveta určitě zase někam odjíždí. Už by ji měl nejraději doma, u sporáku a tří dětí. Jenže pro ni je teď kariéra zřejmě prvořadá. Na manželství evidentně vůbec nemyslí.

„Co se tváříš jako kyselá smetana – kvůli Ivetě?“ popíchl jsem ho.

Podíval se na mne a prudce odsunul papíry na kraj stolu. Mávl rukou a vyhrkl: „Já nevím, myslel jsem si, že sedmadvacetiletá žena se už touží vdát a mít děti. Já vám vážně nerozumím! Vždyť i ty, kolik je ti – šestadvacet? – a nezdá se mi, že bys pomýšlela na to, že se usadíš a budeš mít děti. A co vaše biologické hodiny? Co je to s vámi, moderními ženami?“

Stála jsem jako solný sloup. Zasáhl mě na nejcitlivějším místě. Přestala jsem dýchat a měla pocit, že se dusím. Nedo-

kázala jsem se pohnout, nemohla jsem ze sebe vypravit ani slovo.

Po dlouhé chvíli se na mě podíval pozorněji. „Proboha, Zuzano, doufám, že jsem tě neurazil!“ Přiskočil ke mně. „Já jsem to tak nemyslel, to jen že mě Iveta naštvála tím svým cestováním.“

Viděla jsem, že ho to mrzí, že by nejraději svá slova odvolal. Jindy bych mu možná odpověděla žertem, odbyla ho ironickou poznámkou, ale v těchto dnech jsem překonávala jakousi krizi, nepříjemný pocit ze všech těch událostí, co se odehrávaly kolem mne.

Musela jsem se však vzchopit, abych svým chováním nevyvolala další řadu otázek. Zhluboka jsem se nadechla: „Ne, vůbec jsi mě neurazil – ty nevíš, že já se nikdy nevdám? Takže už nechci slyšet poznámky tohoto druhu na moji adresu.“

Otevřel ústa, chtěl něco říct, ale já jsem mu zamávala a rychle zmizela. Myslel si, že žertuju, jenže já to myslela vážně.

Když jsem druhý den přišla do práce, za stolem u počítače seděla paní Libuška.

„Paní Libuško, už je vám líp?“ zvolala jsem radostně. „Nebojte se, výplaty jsem už udělala, ještě musím dokončit pár maličkostí.“

Zvedla hlavu a podívala se na mne. Úsměv mi zmrzl na rtech. Viděla jsem, že není v pořádku, že se snaží držet ze všech sil.

„Jsi zlatá, ale já už to dokončím,“ udělala rukou pohyb, jako by mě vyháněla.

„Jděte domů, řeknu šéfové, že jste si šla něco vyřídit,“ navrhla jsem jí.

Navzdory tomu, že můj hlas zněl naléhavě, trvala na svém. „Už ses nadělala dost, já to dokončím. A děkuju ti, jsi zlaté děvče.“ Řekla to potichu a smutně.

Neměla jsem k tomu co dodat, a tak jsem vyšla ven.

Tento příběh jsem vyprávěla Jankovi a Regině u čaje a ovocné bublaniny, pohodlně usazená v křesle. Právě jsem se jim chystala vyličit dnešní nejdůležitější událost, když zazvonil te-

lefon. Zvedl se Janko a Regina se mě zatím vyptávala na paní Libušku.

„Co myslíš, jak to s ní dopadne? Vaše šéfová není hloupá.“

„Bojím se, že moc špatně. Přichází to na ni stále častěji. Začíná to být kritické. Už to s Markem nedokážeme dál úspěšně tajit.“

„Měli byste jí navrhnout protialkoholní léčení,“ zamyslela se Regina. Byla zdravotní sestra a takové případy znala.

„Začátkem roku si s ní Marek na toto téma promluvil, ale odmítla, že nemůže nechat syna doma samotného. Tentokrát však nepovolíme a přinutíme ji, aby tam šla. Taková skvělá ženská! Bože, doufám, že se z toho dostane. Moc mi chybějí její rady, milý úsměv, optimismus, kterým nás ještě donedávna zahrnovala,“ řekla jsem nešťastně.

Janko položil sluchátko. „Volal Karol, prý kdy přesně zít-
ra přijedeme.“

„Vždyť vy zít-
ra odjíždíte a já vás tu zdržuju!“ vyskočila jsem z křesla.

„Dobře víš, že nezdržuješ,“ vyhrkl Janko, „a kromě toho chci teď slyšet, že jedeš s námi.“

„Jste oba skvělí, ale sami vidíte, že nemůžu. Děkuju vám za pozvání, slibuju, bratrátku, že příště o tom budu přemýšlet.“

„Chtěla jsi nám ještě povědět o dnešku – co jsi to vyvedla?“ zeptala se Regina.

„Už je pozdě, povím vám to, až se vrátíte,“ vstala jsem a zamířila do předsíně.

Regina pohlédla oknem ven. „Pořád leje, a i když už ti kostým uschl, můžeš prochladnout. Půjčím ti deštník a kabát.“

„Zít-
ra budeš kabát potřebovat,“ namítla jsem.

„Mám jiný,“ mávla rukou Regina.

„A ne jeden,“ dodal Janko s úsměvem a vzal ji kolem ramen.

Oblékla jsem si elegantní černý plášť, zapnula nádhernou sponu na pásku a oba si mě s obdivem prohlíželi.

„Vypadáš v něm úžasně!“

„A pozdravuj Leu,“ dodala Regina.

Domů jsem přišla dost pozdě, lodičky opět promočené, ale deštník a plášť přece jen pomohly, když jsem v dešti dlouho čekala na autobus. Rychle jsem se svlékla a mou jedinou myšlenkou bylo ihned vlézt pod deku a zahřát se. Třebaže jsem pustila televizi, brzy jsem v teple usnula a probudila se až po půlnoci. Celá omámená jsem vstala, abych si rozestlala, umyla se a zase si lehla. Vtom jsem si všimla Reginina pláště přehozeného přes opěradlo židle. Se zíváním jsem ho vzala a pověsila na věšák. Ruka mi mimovolně vklouzla do kapsy kabátu a já odtud vytáhla lístek.

Naléhavě volat, stálo na něm Regininým písmem a pod tím číslo mobilního telefonu. Podívala jsem se na hodiny, ale bylo příliš pozdě, abych jí připomněla, že má zřejmě někomu naléhavě volat.

Zavolám jí zítra, pomyslela jsem si a odšourala se do postele.

Ten vzkaz jsem jí nikdy neodevzdala.

CHUŤ LESNÍCH JAHOD

Moje matka se vdávala jako jednadvacetiletá za muže o devatenáct let staršího. Poslechla rodiče a vdala se do bohaté selské rodiny, která od ní očekávala, že do roka porodí syna. Byla mladá, hezká, dokázala se otáčet v kuchyni i kolem domu, a přece jí každý zazlival, že léta běží a ona neplní samozřejmé očekávání.

Můj dědeček z otcovy strany měl tři syny a dceru. Nejstarší byl můj otec, který se zevnějškem a pracovitostí podobal hlavě rodiny, prostřední padl za druhé světové války a nejmladší se po hádce s otcem sbalil a odešel do města. Dcera, teta Rózka, byla duší celé rodiny a zvládla práce za tři. Překypovala mimořádnou energií a moje matka vedle ní vypadala jako bledý duch bez chuti do života.

Dědeček i otec pracovali v místním družstvu i na svých zá-

humencích stejně jako většina obyvatel. Často jsem slyšela, hlavně od tety Rózky, rodinnou historii: že dědeček patřil k nejbohatším sedlákům ve vsi a jak všem vzali majetek při kolektivizaci.

„Dlouho se držel, dlouhá léta nepodepisoval přihlášku do družstva. Ale dávky, které jsme museli odvádět státu, nás rok od roku víc ničily,“ vzdychala teta Rózka.

Jednoho dne dědečka zavolali na národní výbor a drželi ho tam čtyři dny. Čtvrtý den podepsal, a po něm postupně i ostatní sedláci. Stalo se to krátce poté, co se moji rodiče vzali, a tak matka už nebyla nevěstou bohatého sedláka, ale obyčejného družstevníka. Dědeček chodil každý den do družstva za svými kravičkami a koníky, staral se o ně, hladil je, povídal si s nimi a za nic na světě by je nenechal napospas cizím lidem. Dřel se zařatými zuby víc než ostatní, jako by se sám vědomě ničil, bez smyslu života. Jediným světlým bodem byl pro něj návrat nejmladšího syna. Objevil se po dlouhých letech, se ženou a dvouletým synem, a rozhodl se postavit si dům za zahradou, která patřila k domu mého dědečka a v němž žili i moji rodiče.

„Všichni jsme Matejovi pomáhali, a tak dům rychle postavil, ale štěstí mu, chudákovi, nepřinesl. Jeho žena si ho dlouho neužila,“ povzdychla si znovu teta Rózka. „Ale já na ní viděla, že je nějaká nezdravá, hned jak se tu objevili,“ dodala.

Chlapec se naštěstí těšil dobrému zdraví. Byl to Janko, můj bratranec, kterému byly čtyři roky, když jsem se narodila. Po dlouhých letech, když už mí rodiče ztratili veškerou naději, jsem přišla na svět v okresní nemocnici, a když mě přinesli domů, kluk se kolem mne motal a na celé roky se stal mým každodenním společníkem.

Nejednou jsem přemýšlela, proč se matka tak zřídka usmívá. V porovnání se stále veselou tetou Rózkou se mi zdála vážná, nepřístupná; když na mě upřela pohled, jako by měla v očích věčné obavy. Ano, bylo jen málo chvil, kdy jí v očích zářily hvězdičky, většinou se v nich uhnízdil výraz nesouhlasu se vším, co jsem dělala. Byla jsem neposedná, nezvladatel-

ná, ale její přísný hlas mě vždycky přinutil poslechnout, i když ne hned napoprvé. Později jsem si její chování vysvětlovala tím, že by měla raději syna, aby jí mohl víc pomáhat, anebo se o mne přehnaně bála jako rodiče, kteří vychovávají jedináčka. Otec zemřel, když mi bylo šest let, byl jen dva měsíce v důchodu. Za jeho života mi utkvěly v paměti zejména dvě vzpomínky. První, když jednou večer přinesl v dlaních ze zahrady ježka a já žasla nad tvrdými, ostrými bodlinami toho divného malého tvora. Dlouhé jehly se mi bolestivě zapichovaly do kůže, když jsem se ho chtěla jemně dotknout, pohládit ho. Zkoumala jsem ostny pozorně, s nadšením a bála se výskat radostí, abych ho nepolekala.

„Pojď, ukážeme ho Jankovi,“ vzpomněla jsem si hned na věrného druha svých dní.

„Nikam nechod, už je tma!“ ozvala se matka.

„Ale Janko bude mít určitě radost,“ namítla jsem a podívala se prosebně na otce.

„No, vždyť se nic strašného nestane, když zaskočíme ježka ukázat i Jankovi,“ rozhodl otec a já zachytila matčin nesouhlasný pohled. Proč by se Janko nemohl radovat z ježka? nešlo mi do hlavy. Zamračeně jsem pohlédla na matku. Ten pohled mě později mrzel. Když jsme se vrátili, byla pro ježka připravená miska mléka a ten divný funící tvor se stal našim každovečerním společníkem, protože si chodil pro pamlsky až k našemu domu.

Druhá vzpomínka souvisí se žížalami, které se mi objevily u nohou, když otec ryl zahradu. Přehazoval vlhkou zeminu a ti dlouzí slizcí tvorové se mi kroutili kolem nohou, až jsem odporem vykřikla a uskočila.

„Fuj, ty jsou ale hnusné! Odporné!“ ječela jsem.

Otec na chvíli přestal rýt, utřel si zpotené čelo a usmál se: „Možná nevypadají nejvábneji, ale jsou velmi užitečné. Provdušňují půdu, a tím mi pomáhají při práci na zahradě.“

Pozorovala jsem ho, jak s námahou přerývá celou zahradu. Ve vzduchu se vznášela těžká vůně tlejícího listí a zralých jablek. Houkala jsem se na houpačce zavěšené na silné větvi

stromu a přitom jsem si uvědomila, jak těžce musí otec pracovat, a žížaly mu při tom vlastně pomáhají, a tak jsem je přestala nenávidět. Bylo to pár dnů předtím, než našli otce na zahradě bez života, uprostřed nedokončené práce. Od té doby si vždycky po dešti, když se na zemi objeví tahle zvířátka, vzpomenu na otce, zrytou zahradu a vybavím si vůni přicházejícího podzimu.

Žily jsme s matkou samy, matka dělala za dva, práce nikdy neubývalo. Já jsem na práci na zahradě opravdu nebyla, jakmile jsem udělala, co mi přikázala, už jsem utíkala z jejího dohledu. Motyku jsem vzala do ruky dobrovolně jen tehdy, když jsem přes plot viděla pracovat i Janka. Nakonec to matka vzdala, a tak jsem se starala o pořádek v domě, o trávu pro králíky a krmení početné drůbeže. Když jsem všechno dodělala, se psem v patách jsem utíkala přes zahradu za Jankem, do domu strýce Mateje.

„Proč pořád běháš za tím Jankem, proč se nekamarádíš s Marienkou?“ vyčítala mi matka. V jejím chování jsem vyčítala, že trávím čas s Jankem, nejraději by Marienku, dceru tety Rózky, nastěhovala k nám.

„Protože Marienka je žalobnice,“ odsekla jsem. Když jsem si jednou cestou ze školy roztrhla sukni, matka to věděla od Marienky dřív, než jsem přišla domů. S Jankem se mi nic takového nemohlo stát, cokoli jsme si řekli, zůstalo jen mezi námi.

Když jsem pak byla starší, prostořece jsem si postěžovala tetě Rózce: „Proč moje máma nemá ráda Janka?“

Překvapeně se na mě podívala: „Co si to vymýšlíš, dítě moje! Vždyť právě možná díky Jankovi ses narodila ty.“

„Díky Jankovi?“

„Tvoje máma už ani nedoufala, že bude mít dítě. Když se z Janka stal poloviční sirotek, starala se o něj. Každý den byl u vás, držel se jí za sukni, nehnul se od ní na krok. Říká se, že se v ženě v takových chvílích probudí něco, co se nedá vysvětlit, a otěhotní. Slyšela jsem o případech, kdy si bezdětní manželé vzali cizí dítě za své a zanedlouho se jim narodilo i vlastní.“

Naprosto ohromená jsem cestou domů přemýšlela nad slo-

vy tety Rózky. Proč se tedy mámin vztah k Jankovi tak změnil? Janko ji měl pořád moc rád, chodil k nám každý den, vždycky slušně pozdravil, popovídal, ale matka byla zdrženlivá, chybělo to milé chování, i když mu pokaždé s úsměvem odpověděla.

Navzdory matčině nevoli nad tím, že trávím celé dny v klučičí společnosti, jsem své dětství prožila s Jankem. Byl mým ochráncem, zpovědníkem, utěšitelem. Lezli jsme po všech strozech kolem, prozkoumali bližší i vzdálenější okolí našich domovů, každý kopec, louku, potok. Spolu jsme se hrabali ve starých věcech na půdě, sekali trávu králíkům a probírali příběhy z knih, které jsme si navzájem půjčovali. Do útulné kuchyně strýčka Mateje jsem přišla každý den se školní brašnou, abych si tam udělala domácí úkoly.

Byla jsem na Janka silně citově vázaná a ve dvanácti letech mě napadlo, že jednou přece budeme mít vlastní rodiny a život nás rozdělí. Ta představa mě vyděsila a snažila jsem se vymyslet, jak tomu zabránit, nebo najít nějaké řešení.

Nevím, jak mě ta otázka napadla. Seděla jsem doma v kuchyni, matka něco zašívala a já si kreslila do sešitu pampelišku, kterou jsme dostali za úkol v hodině přírodopisu.

„Je možné, aby se vzali bratranec a sestřenice?“

Matka nejdřív prudce zvedla hlavu, jako by zavětrila nebezpečí. Potom přestala šít, neboť si uvědomila ve zlomku vteřiny důvod mé otázky. Oči jí zastřel stín hněvu, jako když se z mýtiny dostanete do tmavého houští, kolem vás se setmí a vy nevidíte slunko. Vmžiku vyskočila a napřáhla na mě ruku. „O čem to přemýšlíš?! Co se ti to honí v hlavě?! Chceš si zkazit celý život?! Víš, jaké děti by se vám mohly narodit? Ale já dobře vím, co ta tvoje otázka znamená! Celé dny lítáš s tím klukem, místo aby sis našla kamarádky!“

S úžasem jsem hleděla na matku a nechápala její hněv, který vyvolala moje akademická otázka. Rychle jsem vyskočila od stolu, abych se uhnula trestající ruce, a šikovně couvajíc ke dveřím, uraženě jsem křičela: „Nechci žádné kamarádky! Holky si dokážou povídat jen o samých hloupostech! Proč jsi na Janka taková zlá? Proč ho nemáš ráda?“

„Neobviňuj mě!“ zlobila se matka. „Vždyť sama vidíš, co ti to pak leze na rozum!“

Vyběhla jsem s pláčem ven. Tentokrát jsem neutíkala za Jankem ani k tetě Rózce. Běžela jsem na nedalekou louku za zahradami a zpocená, udýchaná a rozzlobená jsem si dřepala za obrovský dub. Do jeho mohutného kmenu se dalo vejít, tam jsem si našla úkryt. Se skloněnou hlavou jsem objímala kolena a přitom mě zaléval pocit všech křivd světa, které jsem nesla na svých útlých ramenech. Zůstala jsem tam až do tmy a ignorovala matčino volání

Když už mě obklopila pořádná tma a pod šaty se mi vkrádal chlad, vrátila jsem se. Matku jsem našla, jak sedí na zápraží s rukama v klíně. Seděla tam potmě a čekala na mě. Chtěla jsem kolem ní uraženě projít, když vtom vztáhla ruku, objala mě a přitiskla k sobě.

„Dítě moje, nevysvětluj si to špatně, ale mám o tebe strach.“

„Vůbec se o mě nemusíš bát,“ namítla jsem už smířlivě, „vždyť nic zlého nedělám!“

„Trápí mě, že nemáš žádné kamarádky. Nehodí se, abys celé dny trávila s chlapcem.“

„Ale vždyť Janko je můj bratranec!“ bránila jsem se, odmítajíc její výčitky. „S ním si rozumím nejlíp. Raději jeden Janko než deset nějakých holek!“

„Zuzko, kdybys nebyla tak strašně tvrdohlavá,“ povzdychla si matka, „vždyť mám jen tebe.“

„Ale mamí,“ rozhodila jsem rukama, „nechápu, čím tě tak trápím. Jediný problém mezi námi je Janko. Proč?“

Matka seděla vedle mě nepohnutě, bez jediného slova, bez odpovědi. Chvilí mě hladila po vlasech a potom jsme se usmířené odebraly dovnitř.

K prvnímu nedorozumění mezi mnou a Jankem došlo, když si jednou na zábavu pozval spolužačku z gymnázia. Zábava začala odpoledne v místním parku, kde byl postavený taneční parket. Šestnáctiletí mladí lidé na sebe zamilovaně hle-

děli, a já seděla na obrubníku nedaleko parketu, dokud slunko nezapadlo. Snažila jsem se v sobě potlačit nenávisť k hezké zlatovlasé Olze, s níž jsem se tajně srovnávala. Když jsem se potom dívala do zrcadla, zjistila jsem, že srovnávám nesrovnatelné. Dvanáctileté děvčátko a šestnáctiletá slečna jsou od sebe vzdálené tisíce světelných let. Cítila jsem se ještě víc odstrčená a Jankovi jsem zazlívala, že mi nic neřekl.

„Pozval jsem ji, ale nevěděl jsem, jestli přijde,“ vysvětloval mi druhý den.

„Jsi do ní zamilovaný?“ vyvídala jsem. Podíval se na mě, usmál se a mlčel. „Najednou máš přede mnou tajnosti?“ urazila jsem se.

Rozesmál se a opřel se pohodlněji o opěradlo židle. Když viděl, že se mračím, přistoupil ke mně, sklonil se a jemně mi zvedl bradu, aby mi lépe viděl do očí. „Ty budeš vždycky moje malá sestřenička. Slibuju ti, že až se budu chtít oženit, přivedu ti nevěstu nejdřív ukázat, ať budu kdekoli.“

„A co když se mi nebude líbit?“

„Tak se s ní přece neožením!“ rozhodil rukama. „Ale už tolik nemudruj, čekají nás německá slovíčka, v téhle lekci je jich spousta.“

Gymnaziální němčinu jsem ovládala stejně jako on. Spolu jsme se učili, zkoušeli jeden druhého, soutěžili jsme, kdo si dřív zapamatuje těžká slova a správně napíše německé souvětí. Občas do kuchyně vešel strýček Matej a chvíli poslouchal, jak se škorpíme u úkolů.

„Ich bin sehr hungrig!“ přerušil Janko výkřikem naše úsilí, namazali jsme si chleba švestkovými povidly, strejda Matej přinesl mléko, osladil ho medem a za velkým kuchyňským stolem jsme se všichni s chutí cpali.

Nejkrásnějším měsícem roku byl pro mne vždycky červen. Konec června mě naplňoval radostí. Končil školní rok, před námi byly dva měsíce prázdnin, dozrávaly lesní jahody a Janko měl svátek. Když bylo hezky, uspořádali jsme za domem tety Rózky malou oslavu. Máma upekla ovocný koláč, teta Rózka pagáče a sešla se celá naše rodina, někdy i starší dcery tety

Rózky, vdané ve městě. Večer jsme vyšli na louku, kde už hořely ohně, jejichž vysoké plameny ve mně vyvolávaly magické kouzlo svatojanské noci. Ústa jsme měli sladká od lesních jahod, jejich chuť na jazyku cítím dodnes. V takových chvílích jsem si přála, aby ty dny nikdy neskončily, aby ten pocit jemného chvění v mé duši u planoucího ohně v těsné blízkosti Jankova ramena trval věčně.

Byl konec srpna, horké dny se s námi nechtěly rozloučit, ale večery už byly citelně chladnější. Bylo mi patnáct, v září jsem měla nastoupit do prvního ročníku střední školy. Přijali mě na stejné gymnázium, kde Janko v tom roce maturoval.

„Škoda že nebudeme chodit do školy spolu,“ litovala jsem našeho věkového rozdílu.

„Neboj, počkám na tebe v Bratislavě na univerzitě,“ ubezpečoval mě.

„Nechci, aby tohle léto skončilo,“ řekla jsem potichu. Zaplavila mě nostalgie odcházejícího léta a celou svou bytostí jsem se snažila smířit s tím, že Janka budu vídat mnohem méně. Bylo to o to horší, že poslední půlrok jsme každou sobotu chodili na všechny zábavy v naší vsi. Matka tím nebyla moc nadšená, protože mi bylo jen patnáct a půl roku, ale já si prosadila, že když můžou jiná děvčata v mém věku chodit po zábavách, můžu občas i já. Jakmile pro mě přišel Janko s houfem mladých, neměla sílu mi v tom zabránit. Na tváři se jí objevil ten ustaraný výraz, na který jsem byla přímo alergická. Do jedenácti jsem musela být vždycky doma, o tom se nediskutovalo. A nesměla jsem jít na zábavu do jiné vesnice, jen u nás. Kromě toho tam chodila spousta místních drben, a kdybych se chovala nevhodně, matka by to věděla dřív, než bych přišla ze zábavy domů.

„Dám na ni pozor, víte, že se na mě můžete spolehnout,“ ubezpečoval matku Janko, ale pohled, jímž nás vyprovázela, byl jednoznačným vyjádřením nesouhlasu.

Byl to nádherný půlrok. Vyrostla jsem z dětských sukének

a pohled do zrcadla ve mně už nevyvolával rozpaky. Dospěla jsem. Nechala jsem si narůst dlouhé vlasy, vlnily se jako hádátka v trávě. Moje pleť byla čistá a růžová, oči lemované tmavými řasami dokázaly poplést hlavu každému, na koho se zahleděly. Křivky mého těla se krásně zaoblily, o čemž jsem se často přesvědčovala, polonahá jsem se nakrucovala před zrcadlem, když mě nikdo neviděl.

Občas jsem si nanesla trochu jemné rtěnky na rty, kvůli tomu se Janko zlobil, tvrdil, že to vůbec nepotřebuju. Chtěla jsem však vypadat dospělejší, kdyby mi tak bylo aspoň sedmnáct! Čeho jsem ovšem měla nadbytek, bylo sebevědomí. Prohlížela jsem se v každém výkladu, v každém odraze ve skle, zkoumala jsem v něm obraz mladé slečny a s potěšením si uvědomovala, že mám nejhezčího společníka, který už dávno zapomněl na zlatovlasou Olgu. Chlapci se kolem mě točili, lichotili mi a zvali mě na rande. O tanečnický jsem neměla nouzi, ale o žádného vážný zájem.

Mnoho mladých děvčat za námi hledělo s lítostí, když jsme s Jankem odcházeli ze zábavy domů. Mnohá by si to se mnou ráda vyměnila! Někdy nás šlo víc, ve skupince, ale Janko mě vždycky doprovodil až k domovním dveřím. Matka pokaždé seděla v kuchyni a čekala na mě. Prohlížela si mě pozorně, zkoumavým pohledem, a s vážnou tváří poslouchala mé nadšené vyprávění.

„Představ si, Fero Rovniak běhal celý večer za mnou a snažil se mě přemluvit, abych s ním šla zítra do kina,“ smála jsem se.

„Nesluší se vysmívat se chlapcům,“ poznamenala matka, „ale na chození s nimi do kina máš ještě dost času,“ dodala vážně. „Fera k nám můžeš občas pozvat, je to slušný chlapec.“

Udiveně jsem se otočila, ruka s hřebenem, kterým jsem si pročešávala dlouhé vlasy, mi klesla. „Tobě by to nevadilo?“ zeptala jsem se.

„Učí se dobře, a ty jsi povídala, že potřebuješ pomoc s matematikou,“ odpověděla matka.

Nevěřila jsem vlastním uším. „Ale vždyť pořád říkáš, že jsem jenom v klučičí společnosti – a najednou ti kluci neva-

dí?“ Přisedla jsem si k ní na židli. „S matikou mi přece pomůžte Janko!“

„Jsi stále jenom s Jankem, lidé ve vsi šíří klepy a popichují,“ začala.

„Ať se každý stará sám o sebe!“ zvolala jsem rozzlobeně. „Za ta léta si už mohli zvyknout! Jen by zkusili před Jankem něco říct, hned by se jim vysmáli!“

„Bude ti těžko, až odejde na vysokou školu,“ podotkla matka, „a ty přijdeš na gymnázium do nového kolektivu. Už nebudete pořád spolu.“

„Ale bude sem často dojíždět,“ odpověděla jsem sebevědomě, „a ty škodolibé řeči vedou tetky na trhu, které by Janka rády přitáhly do své chalupy! Kolik z nich by ho chtělo mít za zetě!“

„Ach jo, s tebou není žádná řeč,“ vzdychla matka a vstala.

„Neposmívám se chlapcům,“ vzala jsem ji kolem ramen, potom jsem se zatočila před zrcadlem a vyplázla do něj na sebe jazyk, „jen si je dobírám a jim se to líbí. Ale ještě jsem nepotkala žádného, se kterým bych se chtěla líbat!“

„Na líbání máš času dost! Teď tě čeká střední škola,“ zahřměla matka.

„Mami, ty jsi zaspala dobu! Vývoj jde stále dopředu – kdybys slyšela moje spolužačky, čím se chlubí, zježily by se ti všechny vlasy na hlavě,“ smála jsem se.

„Já ti dám vývoj!“ zlobila se matka. „Žádná z vás nemá ještě dost let a ani rozumu na kamarádství s chlapci!“

„Vždyť já je ani nehledám,“ dodala jsem sebevědomě a odebrala se do postele.

Chci-li popsat následující události, musím v sobě přemáhat bolest, pocit křivdy a obrovské bezmocnosti, který ve mně vyvolávají tyto vzpomínky. Až donedávna jsem se s nimi nedokázala vyrovnat a zatlačila jsem je v paměti tak hluboko, že se jen těžko derou na povrch. Nejraději bych je tam nechala, abych na ně zapomněla, ale hlouběji mám ukryté jiné, které s tímhle létem nesouvisejí.

Asi o dva dny později přijela na návštěvu vdaná dcera tety Rózky se svými třemi dětmi. Měly u nás strávit poslední dny prázdnin, aby se ještě vyblbly do sytosti, než začne školní rok. Seděli jsme s Jankem ve stínu stromu za domem a dělali si plány na září, když k nám přiběhly, abychom si s nimi zahráli na schovávanou. Přivedla je Marienka, naše sestřenice, a vlastně jejich teta. Z někdejší žalobnice už byla středoškolačka, ale bližšími přítelkyněmi jsme se nestaly.

Všichni jsme se poschovávali, kam se dalo, a děti nás hledaly. Když už znaly všechny skrýše, rozběhli jsme se do širokého okolí a hledání trvalo mnohem déle. My s Jankem jsme se rozhlíželi, kam se schovat, když vtom mě popadl za ruku a táhl mě do staré kůlny za zahradou. V kůlně bylo dusno, vzduch vyhrátý odpoledním slunkem se mísil s vůní uskladněného sena, trůnila tam starodávná sekačka, vysoká vyřezávaná skříň a všelijaké staré haraburdí. Matka se často chystala, že ji uklidí, ale dodnes se k tomu nedostala.

„Tady nás nenajdou ani do zítřka,“ zašeptala jsem. Dal si prst na ústa, abych byla zticha, a v očích se mu mihly šibalské ohníčky. Dveře do kůlny nechal pootevřené, aby děti nakonec nepadlo podívat se dovnitř. Schovali jsme se za vysokou skříň, potaženou závojem pavučin, od níž jsem se vyděšeně odtahovala.

„Jsou tu pavučiny!“ otrásla jsem se odporem.

„Tak se posuň,“ napřáhl ke mně ruku, přitáhl mě k sobě a objal mě zezadu silnými, opálenými pažemi. Zatočila se mi hlava. Opřela jsem se mu o hrud' a z jeho náručí jsem cítila omamné teplo nasáklé slunkem končícího léta. Celým tělem jsem vnímala něžnost jeho objímajících paží, vzájemnou blízkost, příjemný dotyk našich rukou a s přivřenýma očima jsem si přála zůstat tak navždy. Mužnost jeho hrudi mě naplňovala pocitem bezpečí, můj dech splynul s jeho dechem, opojení té chvíle mi rozbušilo srdce. Chvíli jsme tak stáli bez pohnutí a čekali, myšlenky se bály spojit do jediné, která nad námi tiše poletovala. Nikdy předtím jsem se necítila tak krásně, nikdy jsem neměla pocit takového omamného souzvuku dvou bytostí.

„Co tu děláte?!“ vykřikl hlas těsně vedle nás, a když jsem otevřela oči, spatřila jsem matku. Její rozzuřený obličej byl zkřivený do grimasy, zuby zaťaté tak, až jí zbělela čelist.

„Pssst!“ dal si Janko prst na ústa, „děti nás hledají...“ Nedopověděl. Matka jako smyslů zbavená strhla mezitím ze zdi starý kožený bič na koně, pozůstatek ze selských časů, a hnala se s ním na mě. Bič mi bolestivě zasáhl rameno a já vykřikla. Janko skočil okamžitě přede mne, v letu chytil znovu vymršťený trestající bič a vytrhl ho matce z ruky.

„Proč Zuzku bijete, neudělala nic zlého! Jen si hrajeme na schovávanou!“ křičel na matku.

„Já ti dám schovávanou!“ třásla se matka po celém těle, sundala ze zdi další bič a utíkala za Jankem. Ten vyběhl z kůlny ve snaze odlákat matku ode mne. Matka za ním letěla přes zahradu jako šílená, já s očima plnými slz zůstala ve dveřích kůlny a hleděla za nimi. Z ramene mi začala téct krev, ale bylo mi to jedno. Široko daleko nikdo nebyl, děti se schovávaly kdesi v sousední zahradě. Čerstvý závan vzduchu se mi opřel do tváře a probudil mě z opojení.

Matka neměla šanci Janka dohonit, ale on se najednou zastavil, natáhl ruce před sebe a zastavil ji prosebným hlasem: „Teto, neblázněte, co si vlastně o nás myslíte!“

Bylo vidět, jak matka těžce dýchá. V pravé ruce stále držela bič, levou si tiskla na hrud', jako by ji bolelo srdce. Chvilí trvalo, než se vydýchala. Oba tam stáli proti sobě, každý s bičem v ruce, jako by se chystali spolu zápasit. Doufala jsem, že se všechno brzy vysvětlí a Janko s matkou všechno urovná. Pozorovala jsem je zdálky. Foukal slabý větřík a cuchal Jankovi vlasy. Oči mu planuly, stále je upíral na matku, jako by dával pozor na ránu. Vtom k němu pomalu přistoupila a něco mu tiše řekla. Stál tam s bičem v ruce jako opařený a chvíli zíral na matku, jako by nerozuměl jejím slovům. Potom pohlédl směrem ke mně, hodil bič na zem a rozběhl se pryč.

O několik dní později bez rozloučení odjel. Už k nám nepřišel, nechal mě samotnou, bez vysvětlení, s bolavým srdcem. Každý den jsem vstávala s myšlenkou, že ho dnes uvidím. Dny

ubíhaly, a já se nedokázala vzpamatovat, nedokázala jsem rozumně uvažovat, jednat, existovat.

Po dvou letech se nečekaně objevil a představil nám svou manželku.

BLEDĚMODRÉ SNY

Vzpomínám si na den, kdy jsem se ve světle modrém kostýmu s minisukní, bez deštníku, objevila v práci. Ten den odpoledne jsem navštívila Janka a Reginu a stalo se to, o čem jsem jim nestačila povědět. Mělo se rozhodnout o důležitém projektu a velký náčelník, jak ho nazvala šéfová, měl přijít odsouhlasit přesný rozpočet. Byla to velká zakázka pro rakouskou firmu, na kterou šéfová neměla dost peněz, ale kromě spoluúčasti nabídla dlouholeté zkušenosti a perfektní kolektiv. Protože si nechtěla brát úvěr, jednala s několika firmami o sdružení prostředků na tento účel a jejich podílu na zisku. Nakonec se rozhodla pro jednu z nich, a jestli dnešek dopadne dobře, brzy podepíše smlouvu. Objednávka na potištěné reprezentační obaly s logem od rakouské firmy v počtu několika tisíc kusů byla pro šéfovou velká ryba, kterou ulovila nabídkovými listy a zajímavou stránkou na internetu, sestavenými mou dokonalou němčinou.

„Vánoční odměny budou štědré, tak se snažte,“ povzbuzovala nás šéfová. Marek celé dny obtelefonovával firmu, ověřoval ceny, sestavoval konečný rozpočet. I my s paní Libuškou a Dankou z Markova oddělení jsme se na tom podílely, dokud paní Libuška nevypadla a nevzala si dovolenou. Naštěstí bylo téměř všechno hotové, už jsem jenom přepsala rozpočet do tabulky.

Teď ho šéfová držela v ruce, stála ve dveřích kanceláře a vydávala pokyny. „Hezky se usmívej, uvař čerstvou kávu a otevři pomerančový džus.“

„Ale vždyť je ještě čas, přijde až v jedenáct,“ smála jsem se. Šéfová měla sukni nad kolena, ale svetřík s hlubším výstřihem